

Mor Gün - Epilepsi Farkındalığı Günü

Mor gün, epilepsi konusunda farkındalık oluşturmak amacı ile her yıl 26 Martta tüm dünyada kutlanan bir gündür. Mor gün fikri ilk kez 2008 yılında Kanadalı epilepsi hastası 9 yaşındaki kız çocuğu Cassidy Megan tarafından ortaya atılmıştır. Cassidy mor rengi bazı kültürlerde yalnızlığı ifade ettiği için tercih etmiştir. Bu epilepsili insanların birçoğunun hissettiği toplumdaki izole edilme hissine karşılık gelmekteydi. Cassidy'nin amacı insanların epilepsi hakkında konuşmalarını sağlamak ve onların yalnız olmadıklarını hissettirmektir. 26 Mart'ta her yıl insanlar mor renkte giyinerek epilepsiyi konuşuyor ve epilepsi hastalarına destek oluyorlar.

Epilepsi halk arasında "sara" olarak da bilinir. Epileptik nöbetler bir grup beyin hücresinden aniden başlayan, geçici, anormal elektrik deşarjları sonucu ortaya çıkan bir klinik durumdur. Toplumdaki her 20 kişiden biri, hayatının herhangi bir döneminde, bir defaya mahsus olmak üzere epileptik nöbet geçirebilir ve bu nöbet bir daha hiç tekrarlamayabilir. Bu yüzden ki, "epilepsi hastalığı" tekrarlayan epileptik nöbetleri tanımlar.

Her yıl, 100.000 kişinin yaklaşık 45'ine epilepsi hastalığı tanısı konulmaktadır. Epilepsi hastalığı, erkek ve kadınlarda ve ırk ayrımı olmaksızın eşit olarak görülmektedir. Ayrıca epilepsi nöbetleri herhangi bir yaşta ortaya çıkabilir.

Epileptik nöbetler, parsiyel (yani beyinde bir bölgeye sınırlı başlayan nöbetler) ve jeneralize (beynin genelini etkileyen nöbetler) şeklinde gözlenebilir. Bir ayakta ya da kolda kasılmalar, daha önce olmamış bir olayı olmuş gibi (deja-vu) hissetme, hoş olmayan koku veya tat hissetme, mideden yukarı doğru yükselen hoş olmayan bir his, başın bir yöne doğru çekilmesi, yalama, yutkunma, ağız şapırdatma, kıyafetini çekiştirme gibi hareketler, parsiyel epileptik nöbetlerde gözlenebilir. Jeneralize nöbetlerde bilinç kaybı ile birlikte ani olarak dalma, tüm vücutta kasılma ve sıçramalar oluşabilir. Hastalarda, nöbet sırasında ağızdan köpük gelmesi, dilini ısırma, idrar ve gaita kaçırmaları gözlenebilir.

Genetik gelişimsel anormallikler, beyin enfeksiyonları, kafa travmaları, beyin tümörleri, beyin kanamaları, bazı ilaçlar, aşırı alkol tüketimi, metabolik bozukluklar epileptik nöbetlere yol açabilir. Ancak epilepsi hastalığı tanısı almış bireylerin yaklaşık yarısında, herhangi bir neden tespit edilmeyebilir.

Epilepsi nöbeti geçiren bir kişiye müdahale ederken öncelikle sakin olmak hastaya

yapılacak en önemli yardımdır. Özellikle büyük nöbetler sırasında hastanın ağızından gelen salgıların hastanın boğazına kaçmasını engellemek için hasta yan yatırılmalı, başını çarpmasını önlemek için altına yumuşak bir nesne konmalıdır. Çenede kilitlenme olması durumunda, kaşık, tahta gibi bir cisim veya elle hastanın ağzının açılmaya çalışılmamalıdır. Bu hem müdahaleyi yapan kişinin hem de hastanın yaralanmasına neden olabilir, bu sırada kırılan bir diş veya oluşan bir kanama nefes almayı daha da güçleştirebilir.

Genelde nöbetler 1-3 dk içinde sonlanırlar. Ancak 5 dk üzerinde devam eden nöbetlerde hastanın hızlıca bir sağlık kuruluşuna ulaştırılması gerekir.

Epilepsi hastalarının çoğu doktorlarının önerilerine uyduğu takdirde hayatlarını diğer insanlardan farksız şekilde sürdürebilirler. Nöbet geçirme durumunda risk oluşturabilecek yükseklik veya dalma, suyla ilgili meslekler ve sporlar dışında sporla uğraşabilir, meslek ve okul hayatını rahatlıkla sürdürebilirler.

Doç. Dr. Amber Eker Bakkaloğlu

DAÜ Tıp Fakültesi Nöroloji AD. Öğretim Üyesi